

RESSENYES

DIAZ FOUQUES, Oscar; GARCÍA GONZÁLEZ, Marta (eds.)

Traducir (con) software libre

Granada: Comares, 2008, 210 p.

Col·lecció: Interlingua, 77

La consolidació d'alguns factors sociopolítics en el darrer quart del segle XX, com ara la globalització dels mercats o el desenvolupament accelerat de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, ha tingut com a resultat un nou context tecnològic dins del qual es desenvolupa actualment la gestió lingüística. Complementàriament, aquest fet ha obligat els professionals de la traducció escrita a formar-se en l'ús de noves eines per dur a terme la seva feina. Allò que tradicionalment havia estat una activitat artesanal ha anat adoptant un perfil cada vegada més tecnològic.

El nombre d'usuaris de sistemes operatius lliures, com GNU/Linux, continua sent minoritari, malgrat l'extraordinària qualitat tècnica i la simplicitat d'ús que han aconseguit en els últims anys. Aquest fet resulta encara més paradoxal si tenim en compte que aquests sistemes operatius són gratuïts i el seu ús (almenys en teoria) és encoratjat per diverses institucions d'àmbit regional, estatal i internacional, entre altres motius, per l'ús que fan d'estàndards industrials, públics i oberts.

Lamentablement, no sembla *a priori* que els professionals de la traducció siguin una excepció en el panorama general d'a-

parent desinterès pel programari lliure. El mercat de la traducció professional manté encara una preferència clara per l'ús de determinat tipus de programes informàtics de caràcter tancat i comercial. El programari lliure es distingeix justament pel contrari: el codi font és accessible, i es pot copiar, modificar i distribuir sense limitacions entre els usuaris.

L'objectiu principal d'aquest llibre és estimular la curiositat dels traductors i dels docents en traducció cap a aquest àmbit, així com oferir-los diferents propostes per incorporar el programari lliure en els seus respectius espais professionals. A més, s'intenta treure a la llum la feina ingent de la comunitat de traductors voluntaris que participen en projectes de localització de programari lliure. Tots els capítols es poden llegir de forma independent, tot i que intenten formar un conjunt harmònic. Per això, alguns dels temes són recurrents, algunes explicacions són complementàries i, sempre que és possible, s'intenten relacionar els diferents capítols amb remissions internes que n'enriqueixen la lectura.

Al primer capítol, «Free software for translators: is the market ready for a change?», Marta García González (Facultade de

Filoloxía e Tradución. Universidade de Vigo) presenta els resultats d'una enquesta realitzada entre professionals de la traducció de diferents països, destinada a estudiar el coneixement que tenen aquests professionals del programari lliure i l'ús que en fan. L'autora vol obtenir una perspectiva global de la penetració del programari lliure en l'àmbit professional de la traducció i els resultats que obté deixen palès un desconeixement considerable per part dels traductors de les possibilitats que els ofereix el programari lliure.

Després d'aquest primer acostament a l'ús del programari lliure en el món de la traducció professional, Marcos Cánovas i Richard Samson (Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació. Universitat de Vic), «Herramientas libres para la traducción en entorno MS Windows»), per una banda, i Oscar Diaz Fouces (Facultade de Filoloxía e Tradución. Universidade de Vigo), «Ferramentas livres para traduzir com GNU/Linux i Mac OS X», per l'altra, presenten dos catàlegs de programari lliure per a traductors. Aquests dos capítols no sols ofereixen un llistat d'eines útils per a la feina diària dels traductors (i, per tant, també per als seus formadors), sinó que, a més, en descriuen les característiques i els avantatges enfront d'eines similars de caràcter propietari.

Al quart capítol, «Formatos libres en traducción y localización», Manuel Mata (CES Felipe II. Universidad Complutense de Madrid) ofereix una anàlisi detallada dels diferents formats amb l'objectiu d'eradicar els dubtes i les pors respecte de la suposada incompatibilitat de formats entre els diferents programes per a traduir que existeixen avui dia. La seva exposició posa de manifest que els formats emprats pel programari lliure són, precisament, els que s'ajusten a estàndards àmpliament documentats i avalats per organismes internacionals.

José Ramon Pichel Campos (imaxin!Software) descriu en gallec al cinquè capítol, «OpenTrad. Plataforma de traducción automática de código abierto», un cas

concret de desenvolupament d'una plataforma de traducció automàtica de codi obert, OpenTrad. L'article de Pichel demostra que el programari lliure no és incompatible amb la iniciativa empresarial privada. Ambdós poden coexistir sense problemes.

Al sisè capítol, «Interfaces de traducción web», Felipe Gil Castiñeira (ETSE Telecomunicación. Universidade de Vigo) fa un repàs per la història i l'evolució de les eines de traducció web que es poden integrar en projectes de localització de programari lliure perquè persones que no tenen coneixements avançats d'informàtica puguin aportar la seva competència traductora. L'autor centra la seva atenció en dues de les aplicacions més populars per a la localització de programari lliure: *Launchpad Translations* i *Pootle*, i descriu com s'han fet servir en casos concrets per a la localització de programari lliure al gallec.

A continuació, Cláudio F. Filho (BrOffice.org), «Ordem na caos no processo de localização em Software Livre», analitza el procés col·laboratiu de localització de programari de codi obert i en proposa modificacions per evitar els problemes més habituals que sorgeixen per la manca de coordinació dins d'un mateix projecte o entre projectes de localització diferents.

També dins de l'àmbit de la localització de programari lliure, Núria Vidal Castellet (Facultat de Ciències Humanes i Socials. Universitat Jaume I) descriu al vuitè capítol, «En español por libre: traducción de software», algunes propostes enfocades a la localització de programari lliure al castellà; una de les llengües amb més parlants del món, però que encara no figura entre les que generen més volum de programari lliure localitzat.

El llibre el tanca una altra contribució de Marcos Cánovas i Richard Samson (Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació. Universitat de Vic), «Dos ejemplos de aplicación del software libre en la docencia de la traducción». Els autors presenten dues activitats didàctiques basades en l'ús de programari lliure per a la forma-

ció de traductors. La primera activitat combina l'ús de la traducció automàtica amb la traducció assistida per ordinador amb eines gratuïtes. La segona activitat se centra en com gestionar de manera col·laborativa entre els alumnes la traducció i revisió d'un article enciclopèdic de la Vikipèdia.

Com es pot comprovar, tot i que les contribucions giren al voltant del mateix tema, el programari lliure, el volum el presenta des de perspectives diferents i complementàries amb l'objectiu d'oferir una panoràmica general sobre aquest àmbit. Per això, el llibre pot satisfer els interessos dels traductors professionals, que hi trobaran informació rellevant no sols sobre la disponibilitat de programari lliure, sinó també sobre la forma com poden implicar-se en projectes de loca-

lització d'aquest tipus com a possible via per adquirir experiència i visibilitat dins del mercat laboral. També la comunitat universitària pot aprofitar aquesta obra per prendre nota de les tasques pendents en l'àmbit de la formació de traductors i de les possibilitats docents que ofereix el programari lliure a cost zero.

El llibre, d'acord amb la filosofia que predica, està editat segons les condicions de la llicència *Creative Commons: Reconeixement - Ús no comercial - Compartir amb la mateixa llicència 3.0, Espanya*.

Bartolomé Mesa Lao

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Traducció i d'Interpretació

GROSMAN, Paula; ROGANTE, Alejandra

Cuatro tramas: Orientación para leer, escribir, traducir y revisar

Ciudad Autónoma de Buenos Aires: les autores, 2009, 202 p.

ISBN: 978-987-05-7141-4

Cuatro tramas és un manual didàctic i alhora un llibre d'assaig. Les autores transmeten d'un manera molt personal i entusiasta al llarg de tota l'obra la passió per la seva feina, i justament aquest to directe fa que el llibre tingui un caràcter especialment motivador. Els estudiants són els lectors que més aprofitaran les reflexions i les pràctiques recollides en el llibre. És molt possible que s'identifiquin amb els continguts que inclou i que trobin resposta a les seves inquietuds professionals. El llibre també va adreçat a docents de traducció que el vulguin utilitzar com a manual a classe, per consultar-hi apunts sobre traducció i/o per trobar-hi recursos didàctics. És un obra ben escrita, amb una informació molt pertinent i oportuna.

Les autores són professores de traducció i alhora traductores experimentades que han volgut oferir una eina per a tots els qui, com diuen elles, per una via o una altra treballen amb les paraules i toquen les «trames» del títol del llibre —la lec-

tura, l'escriptura, la traducció i la revisió—, trames que s'entretreixeixen inevitablement.

A més del to directe, hi ha altres elements que connecten amb el lector des d'un primer moment. En primer lloc, un disseny gràfic atractiu, modern i diferent de l'habitual en els manuals i llibres acadèmics. Del llibre de text clàssic, aquesta obra pren la mida foli, els conceptes importants destacats en negreta, els exercicis (amb l'orientació de pàgina horitzontal, a diferència de la resta de continguts, amb una orientació vertical), una proposta de solucionari i uns pràctics resums anomenats «Ayudamemoria» al final de cada capítol.

El llibre té quatre capítols principals, un per a cadascuna de les trames del títol del llibre. Cada capítol té seccions similars, que no necessàriament es presenten en el mateix ordre. Les reflexions i els continguts teòrics s'intercalen amb exercicis i converses amb professionals. Al final de cada capítol hi ha propostes de solucions dels exercicis, les